

43 Народно събрание: Двойно повече приказки, Нинова говори пред изключен микрофон, Борисов спира руски проекти

Доц. Д-р Елена Тарашева

Поредното народно събрание беше разпуснато. Но какво изрекоха народните представители в него? Предлагам анализ на протоколите, публикувани на сайта на парламента. Впрочем, липсват протоколи от последните две заседания и се надяваме да видим записани прощалните думи на парламентаристите

Цялостният обем на говоренето е нарастнал двойно – от 4 172 699 думи в парламентарните протоколи на 42 НС, за този парламент имаме 9 288 013. Съпоставката по парламенти показва, че средният брой думи, протоколирани за едно заседание постепенно нараства. Думите са относително еднакви – по-скоро къси, от по 5-6 букви, а изреченията са сложни – от около 15-17 думи. Съотношението думи/форми показва, че текстът би бил по-скоро сложен за четене, защото повторените единици в новите изречения не достигат и половината от общия брой. Това означава, че развиването на изказването включва прекалено много нова информация и това изисква голяма концентрация и внимание от слушателите.

Парламент	Среден брой думи в протокол	Т/Т съотношение	Среден брой думи в изречение	Дължина на думите
40	26,949.82	43.17	17.31	5.40
42	27,513.00	41.37	15.98	5.43
43	30,479.60	41.86	16.62	5.44

Независимо от това, че всеки парламент увеличава обема на говоренето, разликата с британския парламент – където се изричат средно 72 953 думи на заседание – остава в пъти по-малко. „Майката“ на всички парламенти е доказала значимостта на говоренето в процеса на законодателната дейност.

Ясно личи, че протоколите са най-дълги в началото на съществуването на Парламента, след което следва намаляване на броя думи заради пропуснати заседания поради недостатъчен кворум. Към края на съществуването си, протоколите показват, че парламентът не успява да събере кворум и не провежда заседания.

Таблицата на първите 100 ключови думи за корпуса показва типичните думи, които се повтарят в протоколите, разделени в 5 групи – лични имена, термини за комуникация, парламентарна терминология, названия на партиите и неквалифицирани.

Имена	Коменикативни маркери	Парламентарна тема	Партии	други
13 ЦАЧЕВА	2 ГОСПОДИН	3 ПРЕДСЕДАТЕЛ	27 ГЕРБ	40 ПО
14 ЦЕЦКА	5 БЛАГОДАРЯ	4 КОМИСИЯТА	34 ЛБ	42 ТУК
30 ГЛАВЧЕВ	6 УВАЖАЕМИ	7 НАРОДНИ	80 БСП	64 ОТНОСНО
45 ДИМИТЪР	11 ГОСПОЖО	8 ПРЕДСТАВИТЕЛИ	82 РБ	68 ЗА
55 БАЙРАКТАРОВ	17 КОЛЕГИ	9 ЧЛ		74 СЛЕДНАТА
58 ИВАНОВ	18 ВИ	10 АЛ		79 НЯМА
67 КИРИЛОВ	22 ЗАПОВЯДАЙТЕ	12 ПРЕДЛОЖЕНИЕТО		94 ТЕЗИ
72 СЛАВОВ	32 УВАЖАЕМА	15 ПОДКРЕПЯ		98 НИЕ
81 БЪЧВАРОВА	50 ВИЕ	16 ГЛАСУВАНЕ		102 ТОЗИ
86 МАНОЛОВА	52 МОЛЯ	19 ПРЕДЛОЖЕНИЕ		
87 ХАЙТОВ	54 ГОСПОДА	20 ВЪЗДЪРЖАЛИ		
88 ЦОЧЕВ	56 ГОСПОЖА	21 ВНОСИТЕЛЯ		
90 МЕНДА	76 ДАМИ	23 НАРОДНИЯ		
93 СТОЯНОВА		24 ПРЕДСТАВИТЕЛ		
		25 ГЛАСУВАЛИ		
		26 РЕПЛИКИ		
		28 ТЕКСТА		
		29 ЗАКОНОПРОЕКТ		

		31	ДОКЛАДЧИК		
		33	ПРОТИВ		
		35	ПРИЕТО		
		36	ОТСЪСТВА		
		37	РЕПЛИКА		
		38	ГЛАСУВАМЕ		
		39	ЗАКОНА		
		41	ИЗКАЗВАНИЯ		
		43	НАРОДНОТО		
		44	ЗАКОНОПРОЕКТА		
		46	ИЗМЕНЕНИЕ		
		47	РЕПУБЛИКА		
		48	ДОПЪЛНЕНИЕ		
		49	НАРОДНИТЕ		
		51	СЪБРАНИЕ		
		53	ПОДЛАГАМ		
		57	ВЪПРОС		
		59	ГРУПА		
		60	РЕДАКЦИЯ		
		61	ВНОСИТЕЛ		
		62	ПРЕДЛАГА		
		63	МИНИСТЪР		
		65	ВНЕСЕН		
		66	МИНИСТЕРСТВОТО		
		69	ДУПЛИКА		
		71	ИЗКАЗВАНЕ		
		73	ДОКЛАДА		
		70	ПЪРВО		
		77	РЪКОПЛЯСКАНИЯ		
		75	ДУМАТА		
		78	МИНИСТЕРСКИЯ		
		83	ПРОЦЕДУРА		
		84	МИНИСТЪРА		
		85	ОТНОШЕНИЕ		
		89	ШУМ		
		91	ПРЕДЛОЖЕНИЯ		
		92	ПРИНЦИП		

		95	ПРАВИЛНИКА		
		96	ДОКЛАД		
		97	ВТОРО		
		99	СЪВЕТ		
		100	БЮДЖЕТ		
		101	НАИМЕНОВАНИЕТО		

Всред първите сто ключови думи намират място само ГЕРБ, БСП и коалицията лява България и Реформаторския Блок. Това означава, че за тях в парламента се говори повече, отколкото извън стените му, или пък се говори с други название, а не с термините, използвани в протоколите на заседанията. Доколкото ключовостта извежда думи, чиято честотност надхвърля употребата им в стандартизирания корпус, имената и названията на партиите следва да бъдат съпоставени с абсолютната честотност, за да се правят сериозни заключения.

Опитът от анализ на парламентарни корпуси показва, че конкордансът на ВИЕ и ВИ е показателен за отношенията между парламентаристите. За 42 парламент стана ясно, че зад любезното обръщение се крият обиди. В корпуса от 43 парламент нещата не са много по-различни:

N	Concordance
148	Его това е истината и това трябва да се знае, да се казва, да знаят хората, че Вие – БСП , практически не участвате в изборите, защото нямате издигнат
149	– малко политически партии са невинни в случая. Поглеждам наляво – колеги, Вие буквално забатачихте страната с грандоманските си икономически
150	, господин Министър, колеги! Господин Министър, преди десетина дни Вие буквално взривихте общественото мнение и най-вече пенсионерското
151	, че турските радиопрограми заливат Югоизточна България. Още от Сливен Вие буквално не можете да слушате „Хоризонт“, заради това че той се
152	, надявам се, че добре осъзнахте и осъзнавате какво казахте току-що. Вие буквално , ще перифразирам, казахте: абе, колеги, една група хора не могат
153	случвало за 25 години. (Шум и реплики от ГЕРБ.) Прави са тези, които казват, че Вие бутате България към авторитарен фашизоиден режим. (Възгласи: „Ееее!“ от
154	нарушенията, произшествията, загиналите, уважаеми колеги, питам Ви: ако Вие бъдете блъснати с превишение на скоростта 40 км, дали ще останете живи?
155	, но за това ще говорим друг път. Така че, много Ви моля, на тема „морал“ само Вие бъдете по-скромни. (Силен шум от ляво.) ПРЕДСЕДАТЕЛ ЯВОР ХАЙТОВ: Моля
156	власт Ви правя изрична бележка, че когато Вашият заместник или самият Вие бъдете поканен в такава комисия, сте длъжни да се явите и Вашият

Преобладаващото мнозинство са думи, свързани с парламентарната процедура. Първата дума, свързана с разглежданата тематика е ХРАНИТЕ, в названието на Министерството на земеделието и храните и министър Танева, в Агенцията по безопасността на храните, както е съответен законопроект, обсъждан в пленарната зала.

Втора ключова дума, която разкрива тема на обсъждане е ФИНАНСИ, срещана в названието на Комисията по бюджет и финанси, както и в Закона за публичните финанси и законопроекта за държавния бюджет.

На следващо място се явява ключовата дума ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО в названието на съответното министерство и министъра, както и парламентарната комисия. Често се среща и системата на здравеопазването в България.

Среща се и БЛАГОУСТРОЙСТВОТО в названието на министерството и на министърката, както и в ИНФРАСТРУКТУРА.

ЕНЕРГИЙНО в названията на държавната комисия за енергийно и водно регулиране.

Кой шуми в залата?

С шума в залата нещата стоят по следния начин – числата показват броя на протоколираните изрази:

1	ШУМ И РЕПЛИКИ	3,388
2	И РЕПЛИКИ ОТ	1,528
3	РЕПЛИКИ ОТ ГЕРБ	728

4	СИЛЕН ШУМ И	624
5	РЕПЛИКИ ОТ БСП	506
6	СИЛЕН ШУМ В	122
7	ШУМ В ЗАЛАТА	119
8	И РЕПЛИКИ В	115
9	РЕПЛИКИ ОТ ДПС	108
10	ШУМ РЕПЛИКИ И	97
11	ШУМ И ВЪЗГЛАСИ	69
12	СИЛЕН ШУМ РЕПЛИКИ	64
13	РЕПЛИКИ В ГЕРБ	54
14	РЕПЛИКИ И ПРОВИКВАНЯ	41
15	ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦЕЦКА ЦАЧЕВА	41
16	РЕПЛИКИ ОТ АТАКА	40

Може да се открие съизмерност на шуменето с големината на парламентарната група.

Ръкоплясканията са отбелязани със следните повтарящи се словосъчетания:

1	РЪКОПЛЯСКАНИЯ ОТ ГЕРБ	974
---	-----------------------	-----

2	РЪКОПЛЯСКАНИЯ ОТ БСП	687
3	ОТ БСП ЛБ	685
4	РЪКОПЛЯСКАНИЯ ОТ ДПС	266
5	ЕДИНИЧНИ РЪКОПЛЯСКАНИЯ ОТ	224
6	РЪКОПЛЯСКАНИЯ ОТ АТАКА	174
7	РЪКОПЛЯСКАНИЯ ОТ ПФ	154
8	ОТ ГЕРБ И	154
9	ЧАСТИЧНИ РЪКОПЛЯСКАНИЯ ОТ	153
10	БЛАГОДАРЯ ВИ ЗА	133
11	ВИ ЗА ВНИМАНИЕТО	131
12	РЪКОПЛЯСКАНИЯ ОТ РБ	127

В повторенията на РЪКОПЛЯСКАНИЯ се среща координирана фраза ГЕРБ И РБ - 88 както и ГЕРБ И ПФ 22. Това показва, че парламентарните стенографи са отразили съответно 88 и 22 случая, когато двете групи реагират заедно с харесване.

Ръкопляскания се срещат и във фразите с център БДЦ – макар в малка бройка:

25	РЪКОПЛЯСКАНИЯ ОТ ДЯСНО	34
----	------------------------	----

- 26 РЪКОПЛЯСКАНИЯ ОТ БДЦ 27
27 ОТ ПАТРИОТИЧНИЯ ФРОНТ 27

Виж кой говори

Най-често в протоколите присъстват имената на заместник-председателите, във връзка с това, че те водят заседанията. От имената на политиците най-висока абсолютно честотност има председателката Цеца Цачева. Името и се свързва с председателстването и – в повторените дума са РЕПЛИКА, ДУПЛИКА, ПОДЛАГАМ НА ГЛАСУВАНЕ и т.н. Очаквано откриваме съчетанието РЪКОПЛЯСКАНИЯ ОТ ГЕРБ – 214, ШУМ И РЕПЛИКИ - 145, но също така и не така лесно обяснимия РЪКОПЛЯСКАНИЯ ОТ ДПС 122.

Прави впечатление, че се утвърждава традицията председателите на парламентарните групи да не са най-активно изказващите се депутати.

Първо по честотност име на обикновен народен представител е това на Петър Славов от РБ с 872 срещания. То се среща в комплекс с Мартин Димитров. Самият Мартин Димитров от РБ се среща 555 пъти. ДАНАИЛ КИРИЛОВ от ГЕРБ е цитиран като ДОКЛАДЧИК 1,220 пъти – като с такава честотност не се среща друг депутат. С по-висок брой доклади се е отличила МЕНДА СТОЯНОВА 1,300.

Парламентарното острие на групата на ГЕРБ е СТАНИСЛАВ ИВАНОВ ГЕРБ -517 срещания. На следващо място е ДАНАИЛ КИРИЛОВ ГЕРБ с 296 реализации, както и ЦВЕТА КАРАЯНЧЕВА ГЕРБ - с 235 и ДИМИТЪР ЛАЗАРОВ ГЕРБ - с 234.

За БСП най-често споменаваният в протоколите депутат е ТАСКО ЕРМЕНКОВ БСП с 476 срещания. След него са ФИЛИП ПОПОВ БСП с 394 и КРАСИМИР ЯНКОВ БСП с 385 срещания.

От РБ освен най-участващите депутати ПЕТЪР СЛАВОВ и МАРТИН ДИМИТРОВ с рекорден брой срещания в протоколите за целия парламент, срещаме и имената на АТАНАС АТАНАСОВ РБ 236 и НАСТИМИР АНАНИЕВ РБ 156. Радан Кънев има по-малко срещания - РАДАН КЪНЕВ РБ 148.

Трибунът на Патриотичния фронт според протоколите е ВАЛЕРИ СИМЕОНОВ ПФ – с 194 маркирани речи. КРАСИМИР КАРАКАЧАНОВ ПФ е говорил 118 пъти, а СЛАВИ БИНЕВ ПФ- 124. Стотина пъти е протоколиран и ЕМИЛ ДИМИТРОВ ПФ 107. Тази група на практика е изключение от правилото от парламентарната трибуна да говорят обикновените депутати, а не лидерите. Все пак, ако изключим Валери Симеонов, другите съпредседатели са по-слабо представени от ЮЛИАН АНГЕЛОВ ПФ - 124 и ИСКРЕН ВЕСЕЛИНОВ ПФ 113.

За ПФ са маркирани 111 обаждания от място и 151 ръкопляскания. Може би тези депутати са сметнали говоренето от място за достатъчна активност. В 295 протокола 111 обаждания заемат половината от обема.

Най-споменаваният депутат от АБВ е СВЕТОСЛАВ БЕЛЕМЕЗОВ АБВ 166. Няма срещания на шум или ръкопляскания в кластерите на АБВ. Други кластери, нетипични за другите групи са:

1	ГРУПА НА АБВ	277
20	ГРУПАТА НА АБВ	47
32	КОЛЕГИТЕ ОТ АБВ	37
50	НИЕ ОТ АБВ	22

С висока абсолютна честотност е названието на партията ДПС. Несрещането му сред ключовите думи говори за това, че извън парламента се говори за тях толкова, колкото и в самия парламент. Названието на партията се среща в следните комплекси:

1	ДПС ОТ МЯСТО 434	
2	УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ПРЕДСЕДАТЕЛ	394
4	ЧЕТИН КАЗАК ДПС	328
5	УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРЕДСЕДАТЕЛ	286
6	РЪКОПЛЯСКАНИЯ ОТ ДПС270	
7	РЕПЛИКИ ОТ ДПС	231
8	ХАСАН АДЕМОВ ДПС	227

Първо по честотност от имената на членовете на правителството е ЗАМЕСТИК МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ РУМЯНА БЪЧВАРОВА (401).

Лидерите на основните политически партии не се отличават с особени изрази, изречени в пленарната зала. Имената на Нинова и Борисов се асоциират с имена в поименна проверка на кворум, като и двамата често отсъстват. Нинова фигурира в словосъчетанието ПРОДЪЛЖАВА ДА ГОВОРИ ПРИ ИЗКЛЮЧЕН МИКРОФОН, което показва опозиционното и поведение на човек, който вярва, че неправомерно му отнемат думата. Борисов се свързва също с израза СПРЯ ТРИ РУСКИ ПРОЕКТА.

Дувам ти дъще ...

С помощта на езиковия продукт, използван за това изследване може да се установи вероятността две думи да се срещат в близост една до друга. Това се нарича „взаимна информация“. Смята се, че това показва асоциативни връзки между двете думи в корпуса. Процедурата беше приложена за избрани ключови думи.

С помощта на процедурата установяваме, че ПАРИ се явява често в квалифициращи фрази с липсващ реален референт, например - ПАРИ НА ВЯТЪРА. Когато се назовават конкретно, определената форма ПАРИТЕ се свързва със СЛЕДВАТ, УЧЕНИКА, ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО, ПАЦИЕНТА. С голяма вероятност ПАРИТЕ се среща и заедно с НА ДАНЪКОПЛАТЕЦА. Това може да се сметне за някакъв вид популистично говорене, личащо от загрижеността за парите на данъкоплатеца (който е и избирател). Същевременно, номер едно в списъка на колокатите на прилагателното СОЦИАЛНА е ПОНОСИМОСТ. Двете думи се срещат предимно в дискурса на БСП. Янаки Стоилов дори говори за СОЦИАЛНА ПОЛЯРИЗАЦИЯ. Висока е стойността на взаимната информация при СОЦИАЛНА - ИНВАЛИДНОСТ и СОЦИАЛНА – СТАРОСТ. Въпреки това срещанията на ПОМОЩ и ЗАМРАЗЕНА също е висока.

ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО и ОБРАЗОВАНИЕТО често се явяват в тясна връзка помежду си, с което се отправят упреци, че политиките в двете области са били пълен провал.

Същевременно, ОБРАЗОВАНИЕ се асоциира с ИНТЕЛИГЕНТЕН, като част от названието на програмата на ЕС „Наука и образование за интелигентен растеж“. ЕВРОПЕЙСКА се свързва със СТОЛИЦА, по повод избринето на Пловдив за културна столица и София – за столица на спорта. Взаимното срещане на тези двойки е над 50, което говори за трайно обвързване на говоренето за тези понятия. Тези асоциативни връзки могат да се сметнат за индикатори на про-европейско говорене в българския парламент.

От друга страна прилагателното ЕВРОПЕЙСКАТА се свързва често с БЮРОКРАЦИЯ и ДИРЕКТИВА, с което се реферира към един по-малко приятен аспект на ЕС. Друг съпровождащ термин е името СОЛИДАРНОСТ. В много от случаите обаче това тази солидарност се поставя под въпрос във връзка с приема на имигранти. Така че наред с про-европейското говорене се прокрадва и недобър контекст за европейския съюз.

Същевременно, абривиатурата ДПС е изключително ограничено в употребата си. От една страна се асоциира с НДСВ във връзка със закони, създадени по време на съвместното им управление. От друга страна се явява в един контекст новата алтернативна формация ДОСТ. 17 са съвместните срещания на ДПС

с НАПУСКАТ. Очевидно поведението на тази група се е реализирало чрез напускане на парламентарната зала.

Атака, от своя страна има висок индекс на свързаност с телевизията Алфа. В изказванията на нейните депутати също така БЪЛГАРИЯ се свързва с прилагателното КОЛОНИЗИРАНА – което е отглас от 42 парламент, където основна тема на лидера им беше несамостоятелната политика на България.

Реформаторският блок се асоциира с ОТТЕГЛЯМЕ, свързано с оттегляне на предложения в пленарната зала.

Материалът е богат. Обобщението не може да е кратко и опростенческо. С увереност обаче може да се каже, че депутатите осъзнават важността от говорене в парламента. Утвърждава се ролята на парламентарен трибун от всяка политическа група. Особено впечатление прави активността на двама по-малко известни депутати – Петър Славов и Мартин Димитров. По отношение на съдържанието, на обсъждане са били темите за безопасността на храните, образованието и здравеопазването. Може да се твърди, че личи по-скоро про-европейска ориентация, независимо от отделни разграничавания.